ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr. A420498913
Lietas arhīva Nr. A42-01854-14/44

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2014.gada 21.martā

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese Solvita Pujāte,

piedaloties pieteicējam I.M., atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei Olgai Sparānei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc I.M. pieteikuma par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību - nepamatoti, regulāri un sistemātiski pārmeklējot pieteicēju, pārmeklēšanas laikā nenodrošinot pietiekamu privātumu, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus cietuma kamerās /kameru numuri/ laikposmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam, nenodrošinot atbilstošus pastaigu laukumus cietuma Grīvas un Daugavpils nodaļā, savlaicīgi neizsniedzot pieteicējam Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 12.aprīlī cietumā saņemtās vēstules un morālā kaitējuma atlīdzinājumu Ls 5000 apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] I.M. (turpmāk arī pieteicējs) vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk arī Pārvalde, atbildētāja) ar 2013.gada 30.aprīļa sūdzību par Daugavgrīvas cietuma rīcību- nepamatoti, regulāri un sistemātiski pārmeklējot pieteicēju, pārmeklēšanas laikā nenodrošinot pietiekamu privātumu; laikposmā no 2012.gada 1.maija līdz 2013.gada 1.februārim nenodrošinot cietuma kamerās signālpogas; laikposmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam cietuma Daugavpils nodaļas kamerās /kameru numuri/nenodrošinot pienācīgu platību; laikposmā no 2012.gada 1.augusta līdz 2013.gada 1.februārim nenodrošinot atbilstošus pastaigu laukumus cietuma Grīvas un Daugavpils nodaļā (pastaigu laukumos nebija augu, līdz ar to pieteicējs nevarēja vērot veģetāciju, pastaigu laukumos nebija pietiekama platība, no sienām bira betona maisījums un grīdā bija caurumi, kopumā bija vērojams briesmīgs skats); neizsniedzot nepieciešamās personīgās mantas no Daugavgrīvas cietuma noliktavas; nenodrošinot iespēju ēdienreizēs izvēlēties ēdienu; savlaicīgi neizsniedzot pieteicējam divas viņam adresētās vēstules, kas saņemtas cietumā no Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 12.aprīlī.

Par minēto cietuma rīcību pieteicējs lūdza atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu Ls 5000 apmērā.

Ar Pārvaldes 2013.gada 16.septembra lēmumu Nr.1/15.1-M/2498 apstrīdētā Daugavgrīvas cietuma rīcība atzīta par tiesisku un atteikts izdot administratīvo aktu par kaitējuma atlīdzināšanu.

[2] 2013.gada 10.oktobrī Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā saņemts I.M. pieteikums par sprieduma [1] punktā minēto Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību un morālā kaitējuma Ls 5000 apmērā atlīdzināšanu. Pieteikumā lūgts ņemt vērā apstrīdēšanas iesniegumā norādītos apstākļus. Papildus pieteicējs atsaucas uz Satversmes tiesas 2001.gada 19. decembra spriedumu lietā Nr.2001-05-03, 2006.gada 6.jūnija spriedumu lietā Nr.2005-25-01 un 2007.gada 14.jūnija spriedumu lietā Nr.2006-31-01, Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma lietā *Savičs pret Latviju* 28., 119.,144.,145.punktu, un Eiropas Padomes Ministru komitejas leteikuma Rec(2006)2 dalībvalstīm par Eiropas Cietumu noteikumiem (turpmāk – Eiropas Cietumu noteikumi) 18.2. un 52.4.punktu.

Ar tiesneses 2013.gada 4.novembra lēmumu pieteikums pieņemts daļā par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību - nepamatoti, regulāri un sistemātiski pārmeklējot pieteicēju, pārmeklēšanas laikā nenodrošinot pietiekamu privātumu, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus cietuma kamerās /kameru numuri/ laikposmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam, nenodrošinot atbilstošus pastaigu laukumus cietuma Grīvas un Daugavpils nodaļā, savlaicīgi neizsniedzot pieteicējam Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 12.aprīlī cietumā saņemtās vēstules un morālā kaitējuma atlīdzinājumu Ls 5000 apmērā un ierosināta administratīvā lieta. Pārējā daļā pieteikumu atteikts pieņemt.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts Pārvaldes rakstveida paskaidrojums par pieteikumu. Atbildētāja norāda, ka pieteikums nav pamatots, paskaidrojot tālāk minēto.

[3.1] Pārvalde, iepazīstoties ar ieslodzītās personas kratīšanas protokoliem, konstatēja, ka Daugavgrīvas cietuma amatpersonas pieteicēju pārmeklēja 2012.gada 6.maijā, 2012.gada 8.maijā, 2012.gada 14.maijā, 2012.gada 18.maijā, 2012.gada 22.maijā, 2012.gada 17.augustā, 2012.gada 20.augustā, 2012.gada 24.augustā, 2012.gada 28.augustā, 2012.gada 11.septembrī, 2012.gada 14.septembrī, 2012.gada 17.oktobri, 2012.gada 18.oktobri, 2012.gada 23.oktobrī, 2012.gada 26.oktobrī, 2012.gada 16.novembrī, 2012.gada 23.novembrī, 2012.gada 27.novembrī, 2013.gada 4.janvārī, 2013.gada 7.janvārī, 2013.gada 11.janvārī, 2013.gada 15.janvārī, 2013.gada 11.februārī, 2013.gada 15.februārī.

No ieslodzītās personas kratīšanas protokoliem, izņemot 2013.gada 7.janvāra kratīšanas protokolu, izriet, ka pieteicējam sūdzības sakarā ar veiktajām kratīšanām, ko pieteicējs apliecinājis ar personisko parakstu. 2013.gada 7.janvāra ieslodzītās personas kratīšanas protokolā Nr.50/D pieteicējs norādījis, ka iebilst veiktajai kratīšanai, norādot, ka:„turpmākās prasības atsevišķi. Paņēma tēju, pulksteni, garšvielas, sāli, dvieļus".

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 11.aprīļa noteikumu Nr.289 ,,Noteikumi par īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā glabāšanai atļauto priekšmetu sarakstu", īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerās nav atļauts glabāt pārtikas produktus (tajā skaitā garšvielas, sāli) un pulksteni.

No Daugavgrīvas cietuma Uzraudzības daļas amatpersonas, kura 2013.gada 7.janvārī veica pieteicēja pārmeklēšanu, 2013.gada 26.augusta ziņojuma izrietēja, ka, gadījumā, ja pārmeklēšanas laikā tiek konstatēts, ka pie ieslodzītā glabājas pārtika vai pulkstenis, šie priekšmeti tiek atstāti pieņemšanas daļas telpās, bet nekādā gadījumā netiek iznīcināti vai izņemti kā aizliegts priekšmets. Savukārt dvieļi ieslodzītajiem, kuri tiek konvojēti uz īslaicīgās aizturēšanas vietu, nekad netiek izņemti.

2012.gada 19.novembrī un 2013.gada 8.februārī pieteicēja pārmeklēšana netika veikta.

No Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 22.panta pirmās daļas 4.punkta, Latvijas Sodu izpildes kodeksa 15.panta sestās daļas, 41.panta otrās daļas, 42.panta pirmās daļas un Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 ,,Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk –Noteikumi Nr.423) 6.punkta izriet, ka notiesātās personas pārmeklēšana, ievietojot to brīvības atņemšanas iestādē, ir ar normatīvajiem aktiem noteikta obligāti veicama darbība ieslodzījuma vietas iekšējās kārtības un drošības nodrošināšanai.

Pārmeklēšanas kārtība ieslodzījuma vietās ir noteikta ar Pārvaldes izdotu 2006.gada 9.marta kārtību Nr.1/12-1/kārt. ,,Kratīšanas kārtība ieslodzījuma vietās" (turpmāk - Kārtība). Kārtībā paredzēta ieslodzītās personas pārmeklēšana gan ar pārmeklējamās personas izģērbšanos (pilnīga kratīšana), gan arī bez tās (daļēja kratīšana), nosakot abu veidu pārmeklēšanas izdarīšanas kārtību. Kārtībā nav noteikts, kādos gadījumos un kāda veida pārmeklēšana veicama, kā arī nav noteikti kritēriji pēc kādiem vadoties ieslodzījuma vietu amatpersonām būtu jāizvēlas ieslodzītās personas pārmeklēšanas veids. Taču, ņemot vērā ieslodzīto personu pārmeklēšanas mērķi, secināms, ka pārmeklēšanai ir jānodrošina, lai pārliecinātos, ka pie pārmeklējamās personas neatrodas tādas vielas vai priekšmeti, kurus aizliegts ienest ieslodzījuma vietā.

Ņemot vērā to, ka pēdējā laikā ir palielinājusies tendence ievest un izvest no ieslodzījuma vietām aizliegtos priekšmetus un vielas, uz kurām metāla detektors nereaģē, Pārvalde norāda, ka konvojējamām personām tiek dots rīkojums izģērbties, ar mērķi atklāt aizliegtus priekšmetus ne tikai uz ķermeņa, bet arī ķermenī (cirkšņu rajonā, mutē).

Tā kā pieteicējs bieži tika konvojēts uz tiesas sēdēm, atbilstoši pirms un pēc konvojēšanas, pieteicējs tika pārmeklēts. Ieslodzīto (tajā skaitā arī pieteicēja) pārmeklēšana tiek veikta tam speciāli paredzētā telpā pieņemšanas nodaļā, kur pieteicējam tika piedāvāts nodot visus aizliegtos priekšmetus, pēc tam izģērbties.

Uzņemšanas daļā dienesta pienākumus parasti pilda četras amatpersonas, viena vai divas amatpersonas veic ieslodzītā kratīšanu (atkarībā no noslogotības), viena amatpersona aizpilda dokumentāciju un vēl viena pilda daktiloskopista pienākumus. Veicot ieslodzītā kratīšanu, citu personu klātbūtne netiek pieļauta, kā arī uzņemšanas daļas durvis ir aizvērtas ciet, līdz ar to ieslodzīto privātums kratīšanas laikā netiek apdraudēts.

To, ka pieteicēja pārmeklēšanas notika likumā noteiktā kārtībā, apliecina arī divu Daugavgrīvas cietuma amatpersonu, kuras piedalījās pieteicēja kratīšanā, 2013.gada 7.jūnija ziņojumi.

Tādējādi Pārvalde secināja, ka pieteicēja iesniegumā norādītais, ka Daugavgrīvas cietuma administrācija viņu pārmeklēja nepamatoti, regulāri un sistemātiski, kā arī pietiekami nenodrošinot privātumu pārmeklēšanas laikā, neatbilst faktiskajiem apstākļiem.

[3.2] Pieteicējs laika posmā no 2012.gada 1.maija līdz 2013.gada 1.februārim atradās Daugavgrīvas cietuma kamerās, kuras nebija aprīkotas ar izsaukuma pogu. Taču trauksmes poga nav vienīgā iespēja, kā sazināties ar amatpersonu, ieslodzītajām personām vienmēr ir iespēja sazināties un izsaukt cietuma amatpersonu vai nu klauvējot pie kameras durvīm, vai pasaucot ar balsi, jo ieslodzīto personu uzraudzība ir organizēta tā, ka katrā režīma korpusa stāvā vienmēr atrodas kāda cietuma amatpersona, līdz ar to šāds izsaukums tiek sadzirdēts. Turklāt Pārvalde no pieteicēja apstrīdēšanas iesnieguma satura nekonstatēja nevienu reālu situāciju, kad

Daugavgrīvas cietuma amatpersona nebūtu sasniedzama nepieciešamības gadījumā. Pārvalde norāda arī to, ka nevienā nacionālajā normatīvajā aktā brīvības atņemšanas iestādei nav noteikts pienākums kamerās ierīkot izsaukuma pogas.

Papildus Pārvalde vērš tiesas uzmanību, ka atbilstoši Latvijas Sodu izpildes kodeksa 9.panta un 50.panta otrās daļas un 41.panta pirmās daļas prasībām pieteicēja uzraudzība tiek nodrošināta pastāvīgi, izņemot neilgus laika posmus, kad Uzraudzības daļas amatpersona, pildot dienesta pienākumus (piemēram, nodrošinot ieslodzītā izvešanu uz Medicīnas daļu), ir spiesta atstāt savu posteni. Līdz ar to pieteicējam vienmēr ir bijusi iespēja sazināties ar cietuma amatpersonu - pasaucot uzraugu vai pieklauvējot pie durvīm, nepārkāpjot pieteicēja cilvēktiesības.

[3.3] Pieteicējs cietuma Daugavpils nodaļas kamerā Nr.214, kuras platība ir 13 m^2, atradās laikposmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 6.februārim (ieskaitot). Kamerā Nr.214 minētajā laika posmā atradās 2 ieslodzītie, līdz ar to pieteicējam tajā bija nodrošināta 6,5 m^2 liela platība.

Pieteicējs cietuma Daugavpils nodaļas kamerā /kameras numurs/, kuras platība ir 27,8 m^2, atradās laika posmā no 2013.gada 7.februāra līdz 2013.gada 1.maijam (datums, līdz kuram pieteicējs lūdzis izvērtēt kameras /kameras numurs/platību). Kamerā /kameras numurs/minētajā laika posmā atradās 2 līdz 5 ieslodzītie, līdz ar pieteicējam kamerā bija nodrošināta no 5,56 m^2 līdz 13,9m^2 liela platība.

Pieteicējam laika posmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam cietuma Daugavpils nodaļas kamerā /kameru numuri/ bija nodrošināta normatīvajiem tiesību aktiem un tiesu praksē paustajām atziņām atbilstoša platība.

[3.4] Latvijā nav normatīvo tiesību aktu, kas noteic, ka brīvības atņemšanas iestādei ir jānodrošina notiesātajiem iespēja vērot augus un to veģetācijas procesu. Tāpat normatīvie akti nenoteic pastaigu laukumu platību.

Visi Daugavgrīvas cietuma pastaigu laukumi ir apmierinošā tehniskā stāvoklī, kas ļauj veikt to drošu ekspluatāciju. Nepieciešamības gadījumā, Daugavgrīvas cietuma Nodrošinājuma un inženiertehniskās daļas speciālisti savlaicīgi veic pastaigu laukumu remontu.

Pieteicējs ar iesniegumiem/sūdzībām par neapmierinošiem apstākļiem Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas pastaigu laukumos laikposmā no 2012.gada 30.aprīļa līdz 2013.gada 1.maijam nav vērsies.

Ņemot vērā, ka vārdu ,,briesmīgs" var uztvert atšķirīgi, proti, pēc katra iekšējām sajūtām un pārliecības, Pārvaldes ieskatā, nebija pamata uzskatīt, ka cietuma Daugavpils nodaļas pastaigu laukumos laikposmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam bija ,,briesmīgs" skats.

[3.5] Daugavgrīvas cietumam ir divas nodaļas - Daugavpils nodaļa un Grīvas nodaļa. Cietuma Grīvas nodaļa atrodas 7 km attālumā no cietuma Daugavpils nodaļas. Pasts darba dienās ienāk uz Daugavgrīvas cietuma juridisko adresi Lielā ielā 1, Daugavpilī (Grīvas nodaļu) Administratīvajā daļā, kur tiek iereģistrēts un iesniegts izskatīšanai cietuma priekšniekam vai viņa vietniekam. Pēc rezolūcijas cietuma Administratīvā daļa izsniedz daļām adresētos dokumentus. Uzskaites daļai adresētie dokumenti darba dienās tiek saņemti apmēram plkst.15.20-15.30.

Konkrētajā gadījumā Daugavgrīvas cietuma Grīvas nodaļas kancelejā 2013.gada 12.aprīlī (piektdiena), apmēram plkst.15.20 tika saņemti Uzskaites daļai vīzēti dokumenti, starp minētajiem dokumentiem bija arī Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 9.aprīļa divi pavadraksti par sūtījumu pieteicējam ar pielikumā pievienotām pieteicējam adresētām slēgtām aploksnēm un paraksta veidlapām. 2013.gada 15.aprīlī (pirmdiena) 2013.gada 12.aprīlī saņemtie dokumenti tika nodoti cietuma kancelejai, nosūtīšanai uz Daugavpils nodaļu ieslodzītajiem, kuri atrodas Daugavpils nodaļā. Cietuma Daugavpils nodaļas kancelejā dokumenti tiek saņemti katru dienu apmērām plkst.12.30. Pieteicējam adresētā korespondence cietuma Daugavpils nodaļā tika saņemta 2013.gada 15.aprīlī un kārtējā Uzskaites daļas dokumentu izsniegšanas reizē – 2013.gada 17.aprīlī pret parakstu tika izsniegta pieteicējam.

2013.gada 12.aprīlī saņemtās no Administratīvās apgabaltiesas divas pieteicējam adresētās vēstules, pieteicējam tika izsniegtas saskaņā ar Daugavgrīvas cietumā noteikto korespondences aprites kārtību.

Pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā nav norādījis, kā tika aizskartas viņa subjektīvās tiesības ar Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktisko rīcību, izsniedzot vēstules 2013.gada 17.aprīlī. Līdz ar to secināms, ka Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcības rezultātā netika pārkāptas pieteicēja subjektīvās tiesības.

[3.6] Konkrētajā gadījumā netika konstatēta Daugavgrīvas cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība vai prettiesisks administratīvais akts, līdz ar to nebija konstatēts arī zaudējums.

[4] Tiesā 2014.gada 17.janvārī saņemts pieteicēja iesniegums, kurā norādīts, ka pieteicējs atsauc pieteikumu daļā par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus cietuma kamerās /kameru numuri/ laika posmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, atsaucoties uz tajā norādītajiem motīviem. Norādīja, ka uztur lūgumu par tiesvedības izbeigšanu daļā par uzturēšanas apstākļiem cietuma kamerās /kameru numuri/, kā arī paskaidroja, ka viņam tiek nodrošināta vienu stundu ilga pastaiga, līdz ar to par šādiem apstākļiem pieteicējam iebildumu pret Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību nav. Papildus paskaidroja, ka mantu un ķermeņa pārmeklēšana notika ik pēc trim, četrām dienām, ka arī pēc konvojēšanas uz Valsts policijas Rēzeknes iecirkni pārmeklēšanu veica konvoja rota. Uzskata, ka šādas biežas pārmeklēšanas ir pazemojošas un to arī apstiprina Tiesībsargs 2014.gada 13.janvāra vēstulē. Pārmeklēšanu laikā nācās pilnībā izģērbties četru cietuma darbinieku priekšā, kas radīja neērtības un psiholoģiska rakstura pārdzīvojumus. Izsaukuma pogu neesamība kamerā ir drošības pārkāpums, jo dežurants

uzreiz nevar saprast, kurā kamerā klauvē pa durvīm. Eiropas cietumu noteikumi paredz, ka izsaukuma pogai kamerā jābūt, lai ieslodzītais varētu izsaukt dežurantu jebkurā laikā. Tāpat Eiropas cietuma noteikumi izsaukuma pogu paredz kā minimālo standartu, ko valstij jānodrošina. Pastaigu laukumu platība ir ļoti maza, grīdā un sienās ir caurumi, kas rada neērtības, tāpēc rodas sajūta, ka pastaiga notiek pagrabā. Pastaigas laikā nav iespējas vērot dabu – augus un veģetācijas procesus. Viss, ko redz, ir tikai cietuma teritorijas ēkas, restes un betona sienas. Attiecībā uz korespondences aizturi norādīja, ka vēstules aizturētas nepamatoti.

Uz tiesas jautājumiem paskaidroja, ka seku no tā, ka nesaņēma laicīgi korespondenci, nebija, ka vēstuļu savlaicīga neizsniegšana būtisku aizskārumu viņam neradīja.

Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, atsaucoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata. Norādīja, ka neiebilst pieteicēja lūgumam izbeigt tiesvedību lietā daļā par uzturēšanas apstākļiem cietuma kamerās /kameru numuri/.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietā esošos materiālus, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteikums daļā ir apmierināms, daļā ir noraidāms un daļā ir izbeidzama tiesvedība.

[7] Pieteicējs 2014.gada 13.janvāra iesniegumā norāda, ka atsauc pieteikumu daļā par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus cietuma kamerās /kameru numuri/ laika periodā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam. Tiesas sēdē pieteicējs minēto lūgumu uzturēja.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 282.panta 4.punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja pieteicējs ir atteicies no pieteikuma.

Līdz ar to tiesvedība lietā daļā par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus cietuma kamerās /kameru numuri/ laika periodā no 2013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam ir izbeidzama.

[8] Latvijas Republikas Satversmes 95.pantā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Spīdzināšana, citāda cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta. Nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam.

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.pantā noteikts, ka nevienu cilvēku nedrīkst spīdzināt vai cietsirdīgi vai pazemojoši ar viņu apieties vai sodīt.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi apiešanos par „pazemojošu", ja tās mērķis bija iedvest upuriem bailes, satraukumu, nepilnvērtības sajūtu, kas tos pazemoja un padarīja mazvērtīgus. Apsverot, vai kāda īpaša apiešanās forma ir pazemojoša konvencijas 3.panta izpratnē, jāizvērtē, vai mērķis bija konkrēto personu pazemot vai noniecināt un vai, vērtējot pēc tās sekām, apiešanās veids aizskāra viņa personību veidā, kas ir nesavienojams ar 3.pantu (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1978.gada 25.aprīļa sprieduma lietā „Tyrer pret Apvienoto Karalisti" 32.punktu, 1997.gada 16.decembra sprieduma lietā „Raninen pret Somiju" 55.punktu*). Jebkurā gadījumā šāda mērķa trūkums nevarēs pilnīgi izslēgt 3.panta pārkāpuma konstatāciju (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 4.augusta sprieduma lietā „Kadiķis pret Latviju" 46.punktu, 2002.gada 15.jūlija sprieduma lietā „Kalašņikovs pret Krieviju" 95.punktu*). Lai kāds sods vai apiešanās, kas ar to saistīta, būtu „cietsirdīga" vai „pazemojoša", ciešanām vai pazemojumam jebkurā gadījumā jāpārsniedz tas līmenis, ko neizbēgami ietver konkrētā likumīgā apiešanās vai sods (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 4.augusta sprieduma lietā „Kadiķis pret Latviju" 47.punktu*).

Īpaši attiecībā uz personām, kurām atņemta brīvība, konvencijas 3.pants uzliek valstij pozitīvu pienākumu nodrošināt, lai visi ieslodzītie tiktu turēti apstākļos, kas ir savienojami ar cilvēka cieņu, lai soda izpildes veids nepakļautu attiecīgo personu tādas intensitātes grūtībām vai pārbaudījumam, kas pārsniedz neizbēgamo ieslodzījumam piemītošo ciešanu līmeni (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2004.gada 2.decembra sprieduma lietā „Farbtuhs pret Latviju" 51.punktu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002.gada 15.jūlija sprieduma lietā „Kalašņikovs pret Krieviju" 95.punktu*).

Vērtējot ieslodzījuma apstākļus, jāņem vērā to izraisītā kopīgā ietekme, kā arī iesniedzēja apgalvojumi par tiem (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002.gada 15.jūlija sprieduma lietā Kalašņikovs pret Krieviju 95.punkts, 2006.gada 4.augusta sprieduma lietā Kadiķis pret Latviju 49.punkts*).

Latvijas Sodu izpildes kodeksa 4.panta otrās daļas 1.punktā kā viens no principiem, kas ievērojams, izpildot jebkura veida krimināsodu, ir noteikts, ka sodu izpildes praksē ir nodrošināmas likumā noteiktās garantijas pret spīdzināšanu un necilvēcīgu vai pazemojošu soda piemērošanu notiesātajai personai; soda izpildes mērķis nav sagādāt fiziskas ciešanas vai pazemot cilvēka cieņu, vai izstumt viņu no sabiedrības.

[9] Pieteicējs lūdz atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību – nepamatoti, regulāri un sistemātiski pārmeklējot pieteicēju, pārmeklēšanas laikā nenodrošinot pietiekamu privātumu.

Par pieteicējam veikto pārmeklēšanu apstākļiem pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā norādījis, ka pārmeklēšanu veica 4-5 cietuma darbinieki, nenodrošinot pietiekamu privātumu, ka pārmeklēšanas laikā skatījās pieteicējam intīmās vietās. Sīkāku aprakstu

pieteicējs nav sniedzis.

Tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka pārmeklēšanu laikā viņam nācās pilnībā izģērbties četru cietuma darbinieku priekšā, kas radīja neērtības un psiholoģiska rakstura pārdzīvojumus. Kā arī paskaidroja, ka pārmeklēšana tika veikta pirms un pēc konvojēšanas uz citu ieslodzījuma vietu. Paskaidroja, ka pārmeklēšanas laikā citi ieslodzītie viņu neredzēja, proti, pārmeklēšana citu ieslodzīto klātbūtnē netika veikta.

[9.1] Pilna pārmeklēšana nozīmē personas pilnīgu izģērbšanos. Piespiedu izģērbšanās, it īpaši citu cilvēku klātbūtnē, pati par sevi ir pazemojoša. Tomēr, kā atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, tā var būt vērsta uz leģitīmu mērķu sasniegšanu. Ieslodzītā pilna pārmeklēšana var būt nepieciešama drošības apsvērumu dēļ. Vienlaikus jāņem vērā, ka tai ir jābūt veiktai pienācīgā veidā (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002.gada 15.februāra sprieduma lietā „Iwańczuk pret Poliju" 59.punktu*). Vārdi „pienācīgā veidā" nozīmē, ka ieslodzītās personas ciešanas vai pazemojums nepārsniedz to līmeni, ko šāda veida leģitīma rīcība neizbēgami izraisa. Pretējā gadījumā tiek pārkāpts Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.pants (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2007.gada 12.jūnija sprieduma lietā „Frérot pret Franciju" 38.punktu*).

Atbilstoši Eiropas cietuma noteikumu 54.3.apakšpunktam ieslodzījuma vietas darbiniekiem jāveic pārmeklēšana tā, lai atklātu un novērstu jebkuru mēģinājumu bēgt vai paslēpt neatļautus priekšmetus vai vielas, bet vienlaikus neaizskarot pārmeklējamo personu cieņu. Šo noteikumu 54.4.apakšpunkts paredz, ka personas, kuras tiek pārmeklētas, pārmeklēšanas gaitā netiek pazemotas.

[9.2] Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 22.panta pirmās daļas 4.punktā kā Pārvaldes amatpersonu tiesības, pildot dienesta pienākumus, ir noteiktas tiesības likumā noteiktajā kārtībā izdarīt personu apskati, mantu un apģērba pārbaudi, izņemt priekšmetus, izstrādājumus un vielas, kuras aizliegts ienest, lietot un glabāt ieslodzījuma vietā.

Atbilstoši Latvijas Sodu izpildes kodeksa 15.panta ceturtajā daļā noteiktajam, notiesātos brīvības atņemšanas iestādēs pieņem administrācija brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumos paredzētajā kārtībā, savukārt šā kodeksa 42.panta pirmajā daļā noteikts, ka brīvības atņemšanas iestādēs nosaka stingri reglamentētu iekšējo kārtību, kas cita starpā paredz notiesāto pieņemšanas kārtību brīvības atņemšanas iestādēs.

Noteikumu Nr.423 6.punktā noteikts, ka notiesāto ievieto brīvības atņemšanas iestādes uzņemšanas nodaļā, kur veic pārmeklēšanu un mantu apskati. Pārmeklēšanu izdara tā paša dzimuma darbinieki.

No minētā izriet, ka notiesātās personas pārmeklēšana, ievietojot to brīvības atņemšanas iestādē, ir ar likumu noteikta obligāti veicama darbība ieslodzījuma vietas iekšējās kārtības un drošības nodrošināšanai.

[9.3] Ārējos normatīvajos aktos, kuros reglamentēta kārtība ieslodzījuma vietās, nav tieši noteikts, kāda veida pārmeklēšana veicama, personu ievietojot ieslodzījuma vietā. Pārmeklēšanas kārtība ieslodzījuma vietās ir noteikta ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes izdotu iekšēju normatīvo aktu - 2006.gada 9.marta kārtību Nr.1/12-1/kārt. „Kratīšanas kārtība ieslodzījuma vietās". Kārtībā paredzēta ieslodzītās personas pārmeklēšana gan ar pārmeklējamās personas izģērbšanos (pilnīga kratīšana), gan arī bez tās (daļēja kratīšana), nosakot abu veidu pārmeklēšanas izdarīšanas kārtību. Kārtības 16.punktā noteikts, ka, veicot ieslodzītās personas pilnīgu kratīšanu: 1) ieslodzītajam piedāvā nodot visus aizliegtos priekšmetus, pēc tam izģērbties; 2) pārbauda ieslodzītā ķermeni, mutes dobumu, ausis, matus, kāju un roku pirkstu starpas, protēzes un medicīnas saites (nepieciešamības gadījumā pārbaudi veic cietuma ārsta klātbūtnē); 3) apskata ieslodzītā galvassegu, apģērbu, apavus. Apavus pārbauda, apskatot no ārpuses un iekšpuses, sevišķu uzmanību pievēršot vietām, kur var būt paslēpta nauda, narkotiskās vielas vai citi priekšmeti (t.sk. papēžus, ielāpus, zoles); 4) pārbauda vīles, ielāpus, apkakles, manšetes un vajadzības gadījumā ielāpus vai vīles atārda. Kārtībā nav noteikts, kādos gadījumos kāda veida pārmeklēšana veicama, kā arī nav noteikti kritēriji, pēc kādiem vadoties ieslodzījuma vietu amatpersonām būtu jāizvēlas ieslodzītās personas pārmeklēšanas veids. Taču, ņemot vērā ieslodzīto personu pārmeklēšanas mērķi, secināms, ka pārmeklēšanai ir jānodrošina, ka pie pārmeklējamās personas neatrodas tādas vielas vai priekšmeti, kurus aizliegts ienest ieslodzījuma vietā. Savukārt, ņemot vērā apstākli, ka ieslodzītās personas dažādus priekšmetus slēptā veidā pārvieto visdažādākās vietās - mantās, apģērbā, uz ķermeņa, ķermeņa dobumos, tiesa atzīst, ka šādu slēptu priekšmetu un vielu atrašana un izņemšana ieslodzījuma vietas iekšējās kārtības un ieslodzīto personu drošības nodrošināšanai, veicama, izdarot ieslodzītās personu pilnu pārmeklēšanu.

Ņemot vērā norādīto, tiesa atzīst, ka pilna notiesātās (ieslodzītās) personas pārmeklēšana pirms personas ievietošanas ieslodzījuma vietā ir pieļaujama un šādai pārmeklēšanai ir leģitīms mērķis.

[9.4] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicējam pilna pārmeklēšana veikta 2012.gada 6.maijā, 2012.gada 8.maijā, 2012.gada 14.maijā, 2012.gada 18.maijā, 2012.gada 22.maijā, 2012.gada 17.augustā, 2012.gada 20.augustā, 2012.gada 24.augustā, 2012.gada 28.augustā, 2012.gada 11.septembrī, 2012.gada 14.septembrī, 2012.gada 17.oktobrī, 2012.gada 18.oktobrī, 2012.gada 23.oktobrī, 2012.gada 26.oktobrī, 2012.gada 16.novembrī, 2012.gada 23.novembrī, 2012.gada 27.novembrī, 2013.gada 4.janvārī, 2013.gada 7.janvārī, 2013.gada 11.janvārī, 2013.gada 15.janvārī, 2013.gada 11.februārī, 2013.gada 15.februārī.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ticis pārmeklēts, veicot viņa konvojēšanu starp Daugavgrīvas cietuma Daugavpils un Grīvas nodaļu, starp Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļu un policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu sakarā ar nepieciešamību nodrošināt pieteicēja piedalīšanos tiesas sēdē.

[9.5] Pilna pārmeklēšanas aptver visa personas ķermeņa pārmeklēšanu, tādējādi ieslodzījuma vietas amatpersonām ir nepieciešams aplūkot arī pārmeklējamās personas intīmās vietas, kas tiesas ieskātā tiek darīts tikai personas pilnas pārmeklēšanas ietvaros iepriekš minētā leģitīmā mērķa nodrošināšanai. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka ieslodzītās personas pārmeklēšanas laikā intīmo vietu apskate būtu vērtējama kā tāda personas ciešanas vai pazemojumu radoša, kas pārsniegtu to līmeni, ko šāda veida leģitīma rīcība neizbēgami izraisa un kas, ņemot vērā iepriekš minētās Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas, būtu atzīstama par veiktu nepienācīgā veidā. Pieteicējs ne apstrīdēšanas iesniegumā, ne pieteikumā, ne arī tiesas sēdē sniegtajos paskaidrojumos nav minējis par cietuma amatpersonu īpašu attieksmi un izturēšanos tieši pret pieteicēju.

[9.6] Pieteicēja ieskatā viņam netika nodrošināts pietiekams privātums, jo pārmeklēšanas laikā telpā atradās 4 cietuma

amatpersonas. Vienlaicīgi tiesas sēdē pieteicējs uz tiesas jautājumu paskaidroja, ka uz viņu pārmeklēšanas laikā skatās divas cietuma amatpersonas, ka pārējās amatpersonas pārmeklē mantas. Tiesa atzīst, ka personas pilna pārmeklēšana rada personai papildus ciešanas un pazemojumu, taču tā kā vizuālu ķermeņa pārmeklēšanu, ievērojot Eiropas cietuma noteikumu 54.6.punkta prasības, ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas ir tiesīgas veikt un to, ka citu ieslodzīto klātbūtnē pieteicēja pārmeklēšana netika veikta, nav pamata secinājumam, ka netika nodrošināts privātums pietiekošā apmērā.

[9.7] Attiecībā uz pieteicēja paustajiem iebildumiem, ka pārmeklēšana notika pārāk bieži, tiesa norāda, ka atbilstoši iepriekš minētajam tiesiskajam regulējumam notiesātās personas pārmeklēšana, ievietojot to brīvības atņemšanas iestādē, ir ar likumu noteikta obligāti veicama darbība ieslodzījuma vietas iekšējās kārtības un drošības nodrošināšanai. Tādējādi pieteicēja pārmeklēšana pirms un pēc konvojēšanas ir atzīstama par pamatotu. Tas, ka pieteicējs konkrētā laika periodā ir ticis pakļauts biežai pārmeklēšanai, ir saistīts ar pieteicēja konvojēšanu uz tiesas sēdēm, uz ko norādīja pats pieteicējs. Līdz ar to tiesa nekonstatē, ka pieteicēja veikto pārmeklēšanu laikā būtu pārkāptas sprieduma [9.2] punktā minēto tiesību normu prasības. Tas apstāklis, ka veikto pārmeklēšanu laikā aizliegti priekšmeti netika atrasti, nevar būt par pamatu, turpmāk neveikt pārmeklēšanas, paļaujoties, ka, iespējams, aizliegti priekšmeti netiks atrasti.

[9.8] Ņemot vērā šajā punktā norādīto un izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopumā, tiesa secina, ka lietā nav iegūstami pierādījumi par to, ka pieteicēja pilna pārmeklēšana būtu veikta pieteicēju pazemojošā, cieņu aizskarošā veidā, ka pieteicēja pilna pārmeklēšana būtu veikta nepamatoti. Tādējādi tiesa nekonstatē prettiesisku Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, veicot pieteicēja pārmeklēšanu.

[9.9] Izskatāmajā gadījumā nav pamatota pieteicēja atsauce uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā „*Savičs pret Latviju*", jo minētajā lietā faktiskie un tiesiskie apstākļi ir atšķirīgi no izskatāmās lietas apstākļiem.

[10] Pieteicējs lūdz atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, laikposmā no 2012.gada 1.maija līdz 2013.gada 1.februārim nenodrošinot cietuma kamerās signālpogas (trauksmes pogas).

Tiesa norāda, ka tiesību normas neparedz ieslodzījuma vietu kameras aprīkot ar trauksmes pogām. Savukārt Pārvalde norāda, ka ieslodzītajiem ir iespējams arī citādā veidā vērsties pie cietuma administrācijas, piemēram, pieklauvējot pie kameras durvīm vai ar balss palīdzību.

Nav noliedzams, ka trauksmes pogu esība kamerās nodrošinātu ērtu iespēju nepieciešamības gadījumā izsaukt cietuma darbinieku, tostarp arī kritiskās situācijās, piemēram, ieslodzīto drošības vai veselības apdraudējuma gadījumā. Vienlaikus nav pamata secinājumam, ka minētā iespēja nevar tikt nodrošināta Pārvaldes norādītajā veidā – klauvējot pa durvīm vai ar balss palīdzību. Pieteicējs vispārīgi sūdzas par trauksmes pogas neesību, nenorādot nevienu konkrētu gadījumu, kad nav bijis iespējams izsaukt cietuma darbinieku. Līdz ar to nav konstatējams arī Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcības prettiesiskums, kas būtu aizskāris pieteicēja tiesības.

[11] Pieteicējs lūdz atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, laikposmā no 2012.gada 1.augusta līdz 2013.gada 1.februārim nenodrošinot atbilstošus pastaigu laukumus cietuma Grīvas un Daugavpils nodaļā (pastaigu laukumos nebija augu, līdz ar to pieteicējs nevarēja vērot veģetāciju, pastaigu laukumos nebija pietiekama platība, no sienām bira betona maisījums un grīdā bija caurumi, kopumā bija vērojams briesmīgs skats). Pieteicējs tiesas sēdē precizēja, ka iebildumi par pastaigu laukumu tehnisko stāvokli ir tikai pret cietuma Daugavpils nodaļā esošajiem pastaigu laukumiem. Kā arī norādīja, ka tiesība uz pastaigu tiek nodrošināta, ka šajā aspektā pieteicējam iebildumu nav.

[11.1] Pārvalde jautājumā par pieteicēja pieteikumā norādīto par neatbilstošiem apstākļiem Daugavgrīvas cietuma ieslodzīto pastaigu laukumos paskaidro (*lietas 133.lapa*), ka cietuma teritorijā ir izbūvēti dažāda izmēra ieslodzīto pastaigu pagalmi. Daugavpils nodaļā ir 11, bet Grīvas nodaļā ir 26 pastaigu pagalmi ar platību no 13,5 m^2 līdz 44,63 m^2. Pastaigu pagalmi ir pietiekošas platības un apmierinošā tehniskā stāvoklī, kas ļauj veikt to drošu ekspluatāciju. Ieslodzītajiem, kuri atrodas vienā kamerā tiek nodrošināts atsevišķs pastaigu laukums.

Pārvalde arī norāda, ka nepieciešamības gadījumā, Daugavgrīvas cietuma Nodrošinājuma un inženiertehniskās daļas speciālisti savlaicīgi veic pastaigu laukumu remontu. Pieteicējs ar iesniegumiem/sūdzībām par neapmierinošiem apstākļiem Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas pastaigu laukumos laikposmā no 2012.gada 30.aprīļa līdz 2013.gada 1.maijam nav vērsies.

Tiesai nav pamata apšaubīt atbildētājas sniegto informāciju.

[11.2] No lietā iesniegtajām fotogrāfijām tiesa konstatē, ka pastaigu laukumi ir norobežoti ar četrām sienām ar apmetumu, kas nosegtas ar restēm no armatūras sieta un metāla konstrukcija ir nosegta ar papildus metāla sietu. Pastaigu laukumi ir aprīkoti ar notekām.

Attiecībā uz cietuma Daugavpils nodaļas pastaigu laukumu tehnisko stāvokli tiesa norāda, ka neapšaubāmi tajos būtu vēlams kosmētiskais remonts, taču vienlaicīgi tiesa atzīst, ka pastaigu laukumu tehniskais stāvoklis nav tāds, lai varētu konstatēt ieslodzīto veselības vai dzīvības apdraudējumu. Ievērojot, ka ieslodzītajiem, kuri atrodas vienā kamerā, tiek nodrošināts atsevišķs pastaigu laukums, ka ieslodzītie starp kamerām tiek pārvietoti, tiesa secina, ka ieslodzīto pastaigas nenotiek vienā un tajā pašā pastaigu pagalmā. Līdz ar to pieteicējs, atrodoties Daugavgrīvas cietumā, bija nodrošināts ar pastaigām dažādos pastaigu laukumos ar dažādu platību un aprīkojumu.

Tiesību normas neparedz noteiktu reglamentējumu pastaigu laukumu tehniskajiem parametriem un aprīkojumam, kā arī nenoteic pienākumu ieslodzījuma vietai nodrošināt notiesātajiem iespēju vērot augus un to veģetācijas procesu. Turklāt atbilstoši Daugavgrīvas

cietuma sniegtajai informācijai (*lietas 99.lapa*) pieteicējs ir ticis ievietots kamerās, kurās logi ir virzīti uz āru un caur tiem ir iespējams redzēt augus un veģetāciju, kā arī pieteicējam ir iespēja apmeklēt sporta laukumu, kur arī ir nodrošināta iespēja redzēt augus un veģetāciju.

Līdz ar to nav konstatējams Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcības prettiesiskums, kas būtu aizskāris pieteicēja tiesības.

[12] Pieteicējs lūdz atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, savlaicīgi neizsniedzot pieteicējam divas viņam adresētās vēstules, kas saņemtas cietumā no Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 12.aprīlī.

[12.1]Atbilstoši Latvijas Sodu izpildes kodeksa 49.panta otrās daļas prasībām notiesātajiem adresētās vēstules brīvības atņemšanas iestādes administrācijai ir jāizsniedz ne vēlāk kā triju dienu laikā no vēstules saņemšanas dienas.

[12.2] Pārvalde šajā sakarā ir paskaidrojusi, ka konkrētajā gadījumā Daugavgrīvas cietuma Grīvas nodaļas kancelejā 2013.gada 12.aprīlī (piektdiena), apmēram plkst.15.20 tika saņemti Uzskaites daļai vīzēti dokumenti, t.sk. Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 9.aprīļa divi pavadraksti par sūtījumu pieteicējam ar pielikumā pievienotām pieteicējam adresētām slēgtām aploksnēm un paraksta veidlapām. 2013.gada 15.aprīlī (pirmdiena) visi 2013.gada 12.aprīlī saņemtie dokumenti pēc ieslodzīto soda izciešanas vietas Daugavpils nodaļā, tika nodoti Daugavgrīvas cietuma kancelejai, nosūtīšanai uz Daugavpils nodaļu. 2013.gada 15.aprīlī Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļā tika saņemta pieteicējam adresētā korespondence, kas kārtējā Uzskaites daļas dokumentu izsniegšanas reizē – 2013.gada 17.aprīlī, pieteicējam pret parakstu tika izsniegta.

[12.3] No lietas materiāliem un procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka cietumā 2013.gada 12.aprīlī saņemtā pieteicējam adresētā korespondence adresātam tika izsniegta 2013.gada 17.aprīlī. Proti, pieteicējam viņam adresētās vēstules tika izsniegtas 5 dienā pēc to saņemšanas ieslodzījuma vietā, tādējādi pārkāpjot Latvijas Sodu izpildes kodeksa 49.panta otrās daļas normā noteikto termiņu.

[12.4] Izvērtējot Pārvaldes sniegto informāciju saistībā ar pieteicējam adresētās korespondences izsniegšanu, tiesa nekonstatē objektīvus apstākļus Latvijas Sodu izpildes kodeksa 49.panta otrās daļas normā noteiktā termiņa pārkāpumam, līdz ar to Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcība šajā daļā ir atzīstama par prettiesisku.

Izskatāmajā gadījumā nav nozīmes apstāklim, ka pieteicējam nekādas sekas sakarā ar korespondences savlaicīgu nesaņemšanu nav radušās, jo iestādei Latvijas Sodu izpildes kodeksa 49.panta otrās daļas normā ir noteikts pienākums korespondenci ieslodzītajam izsniegt ne vēlāk kā triju dienu laikā no vēstules saņemšanas dienas, ko konkrētajā gadījumā iestāde nav izdarījusi. Vienlaicīgi tiesa norāda, ka iestādē noteiktā korespondences aprites kārtība nedrīkst būt pretrunā ar iepriekš minēto tiesību normu.

[13] Ievērojot, ka tiesa konstatēja prettiesisku Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, kas izpaudās kā savlaicīga pieteicējam adresēto vēstuļu neizsniegšana, tiesai ir pamats izvērtēt pieteicēja prasījumu par kaitējuma atlīdzinājumu.

[13.1] Latvijas Republikas Satversmes 92.pants noteic, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar iestādes faktisko rīcību. Atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Atlīdzināšanas likums) 1.pantā noteiktajam, likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Atlīdzinājuma likuma 11.panta trešajā daļā noteikts, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajā daļā noteikts, ka personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus. Savukārt Atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtajā daļā noteikts, ka, ja iestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, personiskā kaitējuma, tai skaitā morālā kaitējuma, patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās.

[13.2] Izvērtējot pieteicēja tiesību aizskāruma nozīmīgumu, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā morālais kaitējums nav atzīstams par smagu Atlīdzināšanas likuma 14.panta trešās daļas izpratnē. Ievērojot tiesību aizskāruma raksturu un ilgumu (vēstules izsniegtas 5 dienā nevis triju dienu laikā), kā arī apstākli, ka pieteicējam savlaicīgā korespondences nesaņemšanas rezultātā nav iestājušās ne faktiskas, ne tiesiskas sekas, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējama Daugavgrīvas cietuma administrācijas ļaunprātīga, apzināta rīcība attiecībā uz pieteicēju, tiesa atzīst, ka iestādes rakstveida atvainošanās izskatāmajā gadījumā ir atzīstama par samērīgu un atbilstošu atlīdzinājumu.

[14] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

Ar tiesneses lēmumu pieteicējs pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Tā kā pieteicēja pieteikums ir apmierināts daļēji, tad no atbildētāja piespriežama valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu, 246.-251.pantu, 282.panta 4.punktu, 289.pantu, 290.panta pirmo daļu, 291.panta pirmo daļu tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji I.M. pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, savlaicīgi neizsniedzot no Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 12.aprīlī cietumā saņemtās I.M. adresētās vēstules.

Uzlikt pienākumu Daugavgrīvas cietuma administrācijai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža rakstveidā atvainoties I.M. par viņa tiesību aizskārumu.

Izbeigt tiesvedību daļā par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus cietuma kamerās /kameru numuri/ laika periodā no 3013.gada 1.februāra līdz 2013.gada 1.maijam.

Pārējā daļā I.M. pieteikumu noraidīt.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai atmaksāt valstij valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnese Solvita Pujāte